

WERELD *kanjers*

NAAR EEN ANDER SOORT VERKEER

Naam: _____

Ontwerp omslag: Bananas.net
Ontwerp binnenwerk: Bananas.net
Opmaak binnenwerk: Bananas.net
Omslagillustratie: Hurst Photo/Shutterstock.com
Tekeningen: Stef Ringoot
Illustratieverantwoording: © 3D generator - Fotolia.com, © Arthur Kattowitz - Fotolia.com, © blantiag - Fotolia.com, © Dan Race - Fotolia.com, © Daniel CHETRONI - Fotolia.com, © davorbozo - Fotolia.com, © disq - Fotolia.com, © franz12 - Fotolia.com, © Gianfranco Bella - Fotolia.com, © hachri - Fotolia.com, © hcast - Fotolia.com, © Jan Engel - Fotolia.com, © jojoo64 - Fotolia.com, © Julien - Fotolia.com, © lainen - Fotolia.com, © Marine26 - Fotolia.com, © masyok - Fotolia.com, © Minerva Studio - Fotolia.com, © Norbert - Fotolia.com, © olenadesign - Fotolia.com, © Pietro D'Antonio - Fotolia.com, © Racle Fotodesign - Fotolia.com, © Ralf Geithe - Fotolia.com, © spuno - Fotolia.com, © sushytska - Fotolia.com, © Syda Productions - Fotolia.com, © Tom Bayer - Fotolia.com, © U. J. Alexander - Fotolia.com, © undrey - Fotolia.com, © valiza14 - Fotolia.com, © Voyagerix - Fotolia.com, © VRD - Fotolia.com, © Zsolt Biczó - Fotolia.com, Belgalmage, Creative Lab/Shutterstock.com, Frederik Herregods - Poppy Mobility, Isopix, Romrodphoto/Shutterstock.com, S-F/Shutterstock.com, Wikipedia/Bert76, Wikipedia/Smiley.toerist, Wikipedia/Yantevh

NUR 100

© Plantyn nv, België

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever. Uitgeverij Plantyn heeft alle redelijke inspanningen geleverd om de houders van intellectuele rechten op het materiaal dat in dit leermiddel wordt gebruikt, te identificeren, te contacteren en te honoreren. Mocht u ondanks de zorg die daaraan is besteed, van oordeel zijn toch rechten op dit materiaal te kunnen laten gelden, dan kunt u contact opnemen met uitgeverij Plantyn.

WERELD *kanjers*

NAAR EEN ANDER SOORT VERKEER

DIT KAN IK AL!

- Ik leerde dat er voorrangsregels zijn. Ze vertellen wie aan een kruispunt voor mag gaan.
- Ik ken de voorrangsbornen en hun betekenis.

1 KEN JE ZE NOG?

- Kijk naar deze verkeersbornen.
- Waarom horen ze bij elkaar?

Het zijn allemaal voorrangsbornen.

Die bornen hebben geen vaste vorm. Ze vertellen wie aan een kruispunt voor mag gaan.

2 DE VOORRANG VAN RECHTS

- Kijk goed naar de foto's.
- Wie heeft voorrang?

de auto

de fietser

3 WIE HEEFT VOORRANG?

- Kijk goed naar elke situatie.
- Schrijf op wie voorrang heeft.

de voetganger

de auto

de fietser

de fietser

de fietser

4 SCOOR JIJ 5 OP 5?

- Vul de ontbrekende letters op de juiste plaats in.
- Vul de ontbrekende zinnen aan.

C

A

E

D

B

A Je hebt voorrang op de bestuurders die uit de tegenovergestelde richting komen.

B Je moet voorrang geven aan de bestuurder die uit de tegenovergestelde richting komt.

C Bij het volgende kruispunt geldt de voorrang van rechts.

D Na dit bord stopt de voorrangsweg.

E Fietsers mogen hier altijd naar rechts, ook als het verkeerslicht oranje of rood is.

DIT HEB IK VANDAAG GELEERD.

- Ik leerde de voorrangregels opnieuw.
- Ik leerde voorrangssituaties beoordelen.

DIT KAN IK AL!

- Ik kan zeggen waarom files in ons verkeer een groot probleem zijn.

1 VROEGER EN NU

- Kijk goed naar de foto's.
- Waarom is er nu meer verkeer?

2 STOP! DAT MOET ANDERS!

- Noteer vier mogelijke oplossingen voor het fileprobleem.

meerdere antwoorden mogelijk:

autodelen, fietsostrades, thuiswerk, openbaar vervoer ...

3 DE FILE IS VUIL

Vandaag gebruiken de meeste auto's benzine of diesel als brandstof. Vrachtwagens rijden altijd op diesel. Benzine en diesel zijn **fossiele brandstoffen**. Ze worden gemaakt van aardolie. Aardolie zit onder de grond en bestaat uit de resten van planten en dieren die miljoenen jaren geleden zijn gestorven en in de aardbodem zijn gezakt. Daar werden ze omgevormd tot olie of gas. Het is niet zo moeilijk om ze uit de grond te halen en er brandstof van te maken.

Maar als je die stoffen verbrandt, komt er heel wat **roet** en vooral ook **koolstofdioxide** vrij. Koolstofdioxide kennen we onder de naam CO₂. Dat gas is heel schadelijk: het is een oorzaak van de opwarming van de aarde.

Gelukkig gebruiken we meer en meer groene energiebronnen die veel minder schadelijk zijn voor het milieu.

■ Verbind elke foto met de juiste tekst.

Er zijn meer en meer auto's die alleen op elektriciteit rijden. In die wagens zit een grote batterij die je aan het stopcontact kunt opladen. Je moet de batterij wel regelmatig opnieuw opladen.

Ook hybridewagens zijn populairder geworden. Bij die auto's kun je afwisselen tussen benzine en elektriciteit.

Er zijn ook wagens die op gas rijden. Dat gas heet CNG en vind je ook in het gewone tankstation. CNG is minder slecht voor het milieu, omdat het voor minder fijn stof zorgt.

Er rijden meer en meer bussen op waterstof. Dat is een propere energiebron, want er komt geen CO₂ vrij. Om waterstof te maken, gebruik je wel beter geen fossiele brandstoffen, maar bv. windenergie.

Wist-je-dat-je

Wist je dat ons land heel sterk scoort in wedstrijden met zonnewagens? Het 'Punch Powertrain Solar Team' is een Belgisch team van ingenieursstudenten.

4 DE LAGE-EMISSIEZONE

Fossiele brandstoffen zorgen voor de **uitstoot** van veel schadelijke stoffen. In sommige grote wereldsteden is de lucht zo vervuild dat mensen **mondmaskers** dragen. Daarom mag je in bepaalde steden niet meer rijden met auto's met een heel vervuilende motor. Dieselwagens stoten het meeste fijn stof en roet uit. Voor die auto's zijn de regels dus heel streng.

Een ander woord voor uitstoot is **emissie**. Dit verkeersbord duidt een lage-emissie zone aan. In België is die zone al ingevoerd in Antwerpen en Brussel.

Vroeger kon je met de wagen overal in en uit de stad. Nu is de binnenstad vaak autovrij. Ook autofabrikanten veranderen hun aanpak. Zij zullen in de toekomst wagens produceren die nog veel milieuvriendelijker zijn.

DIT HEB IK VANDAAG GELEERD.

- Ik leerde goede oplossingen voor het fileprobleem bedenken.
- Ik leerde welke auto's groene energie gebruiken en welke niet.

DIT KAN IK AL!

- Ik weet dat bussen steeds milieuvriendelijker worden.
- Ik weet dat de bus, de trein en de tram bij het openbaar vervoer horen.

1 OP ONTDEKKING

OPDRACHT 1: MET DE TREIN NAAR MECHELEN

Een klas uit een school in Lokeren gaat op uitstap naar Technopolis in Mechelen. De leerlingen verzamelen aan het station in Lokeren om 9 u.

- Zoek via www.belgiantrain.be wanneer de eerstvolgende trein naar Mechelen het station binnenrijdt.

- Vul ook de andere zinnen aan.

[meerdere antwoorden mogelijk](#)

De trein naar Mechelen vertrekt om 09.16 u. Vertrek op spoor 2.

De trein komt om 10.06 u in Mechelen aan.

Aankomst op spoor 10.

Hoelang duurt de rit? 50 minuten. Hoeveel overstappen zijn er onderweg? 1.

Als onze klas die uitstap zou maken, vertrekken we vanuit het station van _____.

We nemen dan de trein om _____ en komen om _____ in Mechelen aan.

OPDRACHT 2: MET DE BUS NAAR TECHNOPSIS

De klas uit Lokeren neemt aan het station van Mechelen de bus naar Technopolis.

- Ga naar de routeplanner van De Lijn: www.delijn.be.

- Geef het vertrekpunt en de bestemming in en pas het tijdstip aan.

[meerdere antwoorden mogelijk](#)

De bus naar Technopolis vertrekt om 10.28 u en komt aan om 10.32 u.

De bus vertrekt vanop perron 3 en heeft als ritnummer 682.

Onderaan vind je de knop 'Bereken terugrit'. Klik daarop en pas het uur aan. Kijk eens wanneer er een bus terug is, als je weet dat het bezoek eindigt om 15 u.

De klas heeft een bus terug naar het station om 15.08 u. Die bus heeft als ritnummer 282.

OPDRACHT 3: BETALEN OP DE BUS

- Kies via www.delijn.be helemaal onderaan voor 'Vervoerbewijzen'.

- Vul de tabel aan.

	ritkaart 	gsm 	MOBIB-kaart
Hoe betaal je?	_____	_____	_____
Hoeveel kost het?	_____	_____	_____
Hoe gebruik je het?	_____	_____	_____

OPDRACHT 4: EEN BUSHALTE ZOEKEN

■ Noteer drie bushaltes in de buurt van je school en hoe ver ze van je school liggen.

Zoek via www.delijn.be. Geef de straat van de school in en klik op 'Toon haltes in de buurt'. Elke halte is met een blauw ballonnetje aangegeven. Klik daarop.

Straat: eigen antwoord Afstand: eigen antwoord m

Straat: eigen antwoord Afstand: eigen antwoord m

Straat: eigen antwoord Afstand: eigen antwoord m

Op het bord aan een bushalte staat heel wat informatie.

■ Vul bij de uitleg van elk onderdeel de juiste letter in.

5 het zonenummer

4 de nummers van de lijnen die hier stoppen

1 de naam van de halte

2 de bestemming van elke lijn

3 het type lijn: bus, belbus of tram

OPDRACHT 5: GEDRAG OP DE BUS

Denk na over juist gedrag als passagier op de bus. Een buschauffeur heeft een zware job. Zorg ervoor dat hij/zij het fijn vindt om jou op de bus te hebben.

■ Som nog vijf gedragsregels op.

Schrijf niet op de zitting of de leuning van een zitbank in de bus.

Laat eerst de passagiers afstappen voordat je de bus opstapt.

Wees vriendelijk tegen de buschauffeur.

Schuif door naar achter als het druk is op de bus.

Zet je muziek niet te luid.

Zet je voeten niet op de zitbank.

- Bedenk zelf twee leuke spreuken.
- Schrijf die in je mooiste handschrift op de borden.

DIT HEB IK VANDAAG GELEERD.

- Ik leerde mijn reis plannen met de trein of met de bus.
- Ik leerde hoffelijkheidsregels voor het openbaar vervoer.

DIT KAN IK AL!

- Ik kan naar een verkeerssituatie kijken en zeggen wat ik erover denk.

1 EEN ZWART PUNT

Zwart punt eist slachtoffer

Maandag is in Gent een zestienjarig meisje overleden na een verkeersongeval. Ze was met haar fiets onderweg naar school, toen ze gegrepen werd door een vrachtwagen. De chauffeur had de fietser niet gezien. De plaats van het ongeval is een 'zwart punt'. Dat zijn gevaarlijke kruispunten waar regelmatig ernstige ongevallen gebeuren. Het was al jaren duidelijk dat de situatie er heel onveilig was. Toch had men er nog niets aan gedaan. Onze regering wil die zwarte punten veiliger maken. Maar dat is niet makkelijk, want er zijn er veel in ons land. ■

- Zoek de betekenis van deze woorden op of geef synoniemen.

verkeersongeval: ongeval in het verkeer

gegrepen worden: met een krachtige beweging omvergereden worden

regering: personen die een land besturen

- Zijn er nog woorden die je niet begrijpt? Noteer die en zoek een verklaring.

_____ :

_____ :

_____ :

Wist-je-dat-je

Op dit kruispunt in Tokyo, de hoofdstad van Japan, mogen alle voetgangers op hetzelfde moment en in alle richtingen oversteken. Het andere verkeer moet wachten.

In Vlaanderen zullen dit soort kruispunten vaker voorkomen. Sinds 2019 kunnen gemeenten aan de slag met 'vierkant groen'.

2 VEILIGE VERKEERSPUNTEN

■ Hoe maak je een verkeerspunt veiliger?

Je maakt een verkeerspunt veiliger met:

verkeerslichten,
een vluchtheuvel.

Dit verkeerspunt is veilig, want er is:

een veilig afgescheiden fietspad,
een apart fietspad,
een oversteekplaats,
een aanduiding 'schoolomgeving'.

3 OOK IK BEN VERANTWOORDELIJK

■ Hoe kun jij je beter beschermen of veiliger gedragen in het verkeer?

Zorg ervoor dat je goed zichtbaar bent: draag fluo, zorg ervoor dat je fietsverlichting
in orde is.

Rijd niet te snel aan een verkeerspunt.

Wees extra aandachtig.

Maak oogcontact met de andere weggebruikers.

Laat zien dat je een manoeuvre gaat uitvoeren door je arm uit te steken.

Zorg ervoor dat je de verkeersregels bij een verkeerspunt goed kent.

Draag een fietshelm als je met de fiets rijdt.

DIT HEB IK VANDAAG GELEERD.

- Ik leerde hoe je kunt zien hoe gevaarlijk een verkeerspunt is.
- Ik leerde dat men een gevaarlijk verkeerspunt ook een 'zwart punt' noemt.
- Ik leerde daarvoor oplossingen bedenken en aanduiden.

DIT KAN IK AL!

- Ik kan voorbeelden geven van straten die zijn aangepast zodat er minder verkeersdrukte en gevaar is (bv. een fietsstraat).

1 VOOR EN NA DE BEL

- Kijk goed naar de foto.
- Noteer enkele woorden die er volgens jou bij passen.

chaos _____
 druk _____
 gevaarlijk _____
 uitlaatgassen _____
 lawaai _____
 file _____

2 BIJ ONZE SCHOOL

Hoe is het bij jou op school voor en na de schoolbel?

rustig vlot verkeer

veilig lang aanschrijven heel onveilig

redelijk druk heel druk chaotisch

soms niet veilig traag verkeer

Het is meestal het drukst op _____ dag.

Wat wil je daarover nog kwijt?

3 EEN VEILIGERE STRAAT

■ Wat kondigt dit verkeersbord aan?

een zone 30

■ Wat betekent het verkeersbord?

De bestuurders mogen niet sneller dan 30 km per uur rijden.

In veel steden is van de hele **binnenstad** een zone 30 gemaakt.

■ Wat zorgt in de straat van jouw school voor meer veiligheid en minder drukte?

eigen antwoord

eigen antwoord

4 DE BESTE OPLOSSING

In heel wat steden en gemeenten zijn er 'schoolstraten'. Een schoolstraat wordt een halfuur voor het begin en na het einde van de schooltijd afgesloten voor voertuigen. Alleen voetgangers en fietsers mogen de straat dan nog in. Is dat ook zo bij jouw school?

■ Wat zijn de voordelen van schoolstraten?

Ze zorgen ervoor dat meer ouders en leerlingen te voet of met de fiets komen.

Ze zijn veel veiliger.

Ze zijn een stuk minder druk.

Ze zijn aangenamer.

Ze zorgen voor minder fijn stof en minder slechte lucht.

DIT HEB IK VANDAAG GELEERD.

■ Ik leerde wat een schoolstraat is en welke voordelen die biedt.

DIT KAN IK AL!

- Ik ken verschillende verkeersborden voor fietsers.
- Ik herken de verschillende soorten fietsstroken.

1 HET FIETSPAD

Schrijf de passende letter bij elke foto.

- A afgescheiden fietspad
- B fietsuggestiestrook
- C verhoogd fietspad
- D oversteekplaats voor fietsers
- E fietspad twee richtingen
- F fietspad met stippellijn

F

E

C

D

B

A

2 WAAR FIETS IK?

- Waar moeten fietsers hier fietsen?
- Duid dat met fluostift aan op de foto.

3 GEEN CLOWN OP DE FIETS

- Lees elke zin.
- Kruis het vakje aan als je denkt dat het mag.

	Ik laat me trekken door mijn hond.
X	Ik stap met mijn fiets aan de hand over het zebrapad.
	Ik gebruik mijn smartphone op de fiets.
X	Ik zwaai vanop mijn fiets naar mijn vrienden.
	Ik fiets met mijn handen los van het stuur.
	Ik neem mijn vriend mee achter op de fiets.
X	Ik rijd met mijn fiets over het zebrapad.
X	Ik fiets naast mijn vriend op het fietspad.

Joren houdt van luisteren naar muziek op de fiets.

- Welke boodschap heb je voor Joren?

Als je het verkeer niet hoort, breng je jezelf en anderen in gevaar.

6 DE BEBOUWDE KOM

- Schrijf de naam van je eigen gemeente op het verkeersbord voor de "bebouwde kom".

- Vul de zinnen aan.

In de bebouwde kom mogen fietsers met twee naast elkaar rijden.

Als een voertuig uit de tegenovergestelde richting komt en kruisen is niet mogelijk,

moeten de fietsers achter elkaar rijden.

DIT HEB IK VANDAAG GELEERD.

- Ik leerde goede en slechte houdingen tijdens het fietsen.
- Ik leerde een bebouwde kom herkennen en weet wanneer je daar met twee naast elkaar mag fietsen.
- Ik leerde situaties op de fiets juist beoordelen.

DIT KAN IK AL!

- Ik kan als voetganger een veilige plaats op het voetpad kiezen wanneer een groot voertuig op de rijbaan staat.
- Ik kan verwoorden waarom oogcontact met andere weggebruikers heel belangrijk is.

1 DE DODE HOEK? DIE KEN IK!

- Lees elke uitspraak.
- Waar of niet waar? Omkring.

Als je met je fiets komt aangereden, is het de veiligste keuze om rechts achter een groot voertuig te blijven staan.	<u>waar</u> / niet waar
Met je fiets net voor een vrachtwagen staan is niet zo gevaarlijk, want je kunt toch als eerste vertrekken.	waar / <u>niet waar</u>
Auto's hebben ook een dode hoek.	<u>waar</u> / niet waar
Vrachtwagens die rechts afslaan aan een kruispunt vormen een groot gevaar.	<u>waar</u> / niet waar
Als een vrachtwagen een bocht maakt, beweegt de dode hoek mee.	<u>waar</u> / niet waar
Als ik de bestuurder kan zien, heeft hij/zij mij ook gezien.	waar / <u>niet waar</u>

- Lees de situatie.
- Beantwoord de vraag.
- Indien nodig kun je de situatie eerst tekenen.

	<p>Een vrachtwagen staat te wachten aan verkeerslichten met een opstelvak voor fietsers. Jij komt aangefietst en wilt links afslaan. Ga je in het opstelvak staan?</p> <p><u>Neen: ik stop rechts achter de vrachtwagen en blijf daar tot hij weg is.</u></p>
	<p>Een vrachtwagen gaat links afslaan. Jij fietst op het fietspad in dezelfde rijrichting en nadert de vrachtwagen. Wat doe je?</p> <p><u>Ik blijf rechts achter de vrachtwagen en wacht tot hij heeft afgedraaid.</u></p>
	<p>Een vrachtwagen gaat rechts afslaan. Jij staat in het opstelvak voor fietsers in de rechterzijstraat, klaar om links af te slaan in de straat waar de vrachtwagen uitkomt. Wat doe je?</p> <p><u>Als ik me niet veilig voel of als ik geen oogcontact kan maken met de vrachtwagenbestuurder, stap ik af en ga ik met mijn fiets aan de hand op de stoep staan. Een vrachtwagen heeft een grote draaicirkel en komt daardoor soms neus aan neus met de andere weggebruikers.</u></p>

- Vul in. Kies uit: oogcontact - zichtbaar - achter - richtingaanwijzers - naast.

Ik kom in de buurt van een groot voertuig in het verkeer. Dat kan een vrachtwagen, bestelwagen, tractor of ander groot voertuig zijn.

Ik zorg ervoor dat ik door mijn kledij goed zichtbaar ben.

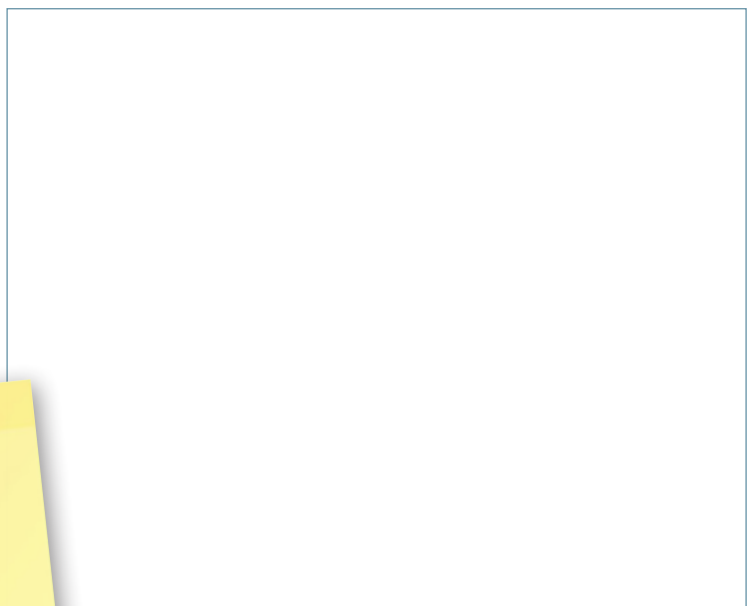
Ik fiets nooit net achter, net voor of net naast het grote voertuig.

Ik let op de richtingaanwijzers van het voertuig.

Als een vrachtwagen naast of achter mij komt staan, zorg ik ervoor dat ik oogcontact kan maken met de bestuurder.

- Bedenk en teken een verkeersbord voor een van deze regels.

- Maak altijd oogcontact.
- Ga nooit net voor of net naast een vrachtwagen staan.
- Ga nooit achter een vrachtwagen staan.
- Let op wanneer een vrachtwagen afdraait.

Wist-je-dat-je

Een vrachtwagen heeft een lange remafstand. Bij een snelheid van 50 km/uur heeft hij 35 m nodig om tot stilstand te komen.

Naast een groot voertuig fietsen is gevaarlijk.

Rechts achter een groot voertuig blijven is het veiligste.

DIT HEB IK VANDAAG GELEERD.

- Ik leerde wat de dode hoek is.
- Ik leerde waar ik zeker niet mag staan bij een vrachtwagen, omdat de bestuurder mij dan niet ziet.
- Ik leerde dat rechts achter een groot voertuig blijven het veiligst is.

DIT KAN IK AL!

- Ik kan de belangrijkste verkeersregels voor voetgangers en fietsers toepassen in het verkeer.
- Ik ken de betekenis van heel wat verkeersborden.
- Ik kan me als een veilige fietser gedragen in het verkeer.

1 DIT IS WAT IK DENK

Kruis het juiste vakje bij elke foto aan.

Ik kom aan een kruispunt en wil naar links.

- Ik moet wachten op de fietser die uit de andere richting komt.
- Ik heb hier voorrang en mag afdraaien.
- Ik mag meteen afdraaien als ik mijn linkerhand uitsteek.

Een automobilist aan deze rotonde ...

- mag voor de fietser de rotonde oprijden.
- moet de fietser voorrang geven.
- moet altijd eerst stoppen.

Ik wil als voetganger oversteken aan dit zebra-pad.

- Ik moet mijn hand opsteken en heb dan voorrang.
- Ik heb geen voorrang en moet wachten.
- Ik heb voorrang als het licht op groen staat.

Ik ben met de fiets aan het oversteken.

- Ik ben aan het oversteken, de autobestuurder moet me veilig laten oversteken.
- Ik mag niet oversteken.
- Ik heb altijd voorrang op een fietsoversteekplaats.

Ik fiets met mijn vriend in deze straat.

- Dat mag alleen als we netjes achter elkaar fietsen.
- We mogen hier altijd naast elkaar fietsen.
- We mogen naast elkaar fietsen als we een tegenligger daarmee niet hinderen.

Ik rijd met mijn fiets over het zebrapad.

- Dat mag ik altijd doen.
- Dat mag ik nooit doen.
- Dat mag, maar ik mag geen voetgangers hinderen en heb geen voorrang.

Ik kom hier naast de bus aangereden met mijn fiets.

- Ik mag verder fietsen.
- Ik moet bellen, de passagier moet wachten.
- Ik moet de passagiers eerst laten uitstappen. Ik stop of vertraag indien nodig.

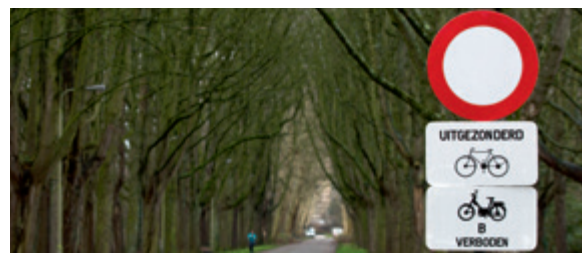
Ik kom met mijn fiets aanrijden en ik wil hier rechtdoor.

- Dat mag.
- Dat mag niet.
- Dat mag alleen als er een volwassene bij mij is.

Bij dit bord ...

- mag ik als fietser niet naar rechts.
- mag ik als fietser naar rechts als het verkeerslicht op groen staat.
- mag ik ook bij rood licht naar rechts, als ik daarmee andere weggebruikers niet hinder.

Bij dit bord ...

- mag geen enkele weggebruiker door.
- mogen alleen fietsers en bromfietzers door.
- mogen alleen fietsers door.

DIT HEB IK VANDAAG GELEERD.

- Ik kan als voetganger en als fietser correct handelen in verkeerssituaties.

WERELD *kanjers*

Peter Vanbedts

ISBN 978-90-301-5884-4

9 789030 158844